

Reactie internetconsultatie Wet bestemming lichamen van overleden personen

Door:

E. Hofstra, arts M+G, forensisch arts KNMG
werkzaam bij GGD Fryslân te Leeuwarden
Te bereiken via: 088-2299222

L.S.,

Dank voor de mogelijkheid om te reageren op dit voorstel van Wet.

Graag wil ik op enkele punten van het Voorstel van wet en de Memorie van toelichting reageren. Ik doe dit puntsgewijs n.a.v. de artikelnummering:

Art. 10.3

In de praktijk vindt er telefonisch overleg plaats tussen behandelaar en gemeentelijk lijkschouwer, waarbij wordt afgestemd waar de overledene is en wie benodigd zijn om het overlijdensonderzoek te doen. De forensisch arts gaat vervolgens, afhankelijk van de situatie (euthanasie, verpleeghuis, vermoedelijke doodsoorzaak) en regionale afspraken, ter plaatse, al dan niet samen met politie en recherche. Een formulier wordt hierbij nooit ingevuld en is ook niet bijdragend in het proces. Kortom, de melding gebeurt telefonisch, en dat is ook gewenst, want juist de onderlinge afstemming maakt zeker dat de gemeentelijk lijkschouwer onverwijld op de hoogte is en ter plaatse zal gaan.

Art. 10.4

Bij de situatie van een euthanasie vindt er, volgens regionale afspraken, niet altijd meer direct telefonisch contact plaats. Dit kan ook digitaal via beveiligde verbinding geschieden.

Art. 11.1

Ook voor deze situatie geldt dat het bedoelde formulier in de praktijk lang niet altijd wordt bijgevoegd, ook vanwege de zeer beperkte waarde van dit formulier. In het kader van vermindering van administratieve last kan het formulier prima achterwege blijven.

Art. 14.4 (en 14.1)

De hier beschreven informatieverstrekking door behandelend artsen en betrokken hulpverleners is te nauw geformuleerd. Temeer daar dit een doorbreking van het beroepsgeheim betreft, is het van belang deze verplichting voor behandelend artsen duidelijk te omschrijven.

In de voorgesteld formulering wordt de behandelaar verplicht (en verkrijgt daarmee de plicht en het recht om het beroepsgeheim te doorbreken) om informatie te verstrekken aan de gemeentelijk lijkschouwer om de aard van het overlijden vast te stellen. Dit is echter onvoldoende: om een goed overlijdensonderzoek te doen is meer informatie ook nodig in die gevallen waarin de aard van het overlijden wel bekend is, maar de context niet. Als voorbeeld: bij het overlijdensonderzoek naar een verdrinking bij een te water geraakte auto, is de aard van het overlijden snel duidelijk (niet-natuurlijk), maar de context nog allerminst: betreft het een verkeersongeval, een suicide of een misdrijf? Om dit op te helderen is medische informatie van behandelaren van wezenlijk belang. (En zo zijn er legio voorbeelden te geven.)

De basale maatschappelijke (en dus primaire) reden van het overlijdensonderzoek (opsporingsbelang, verbetering van de zorg, vergroten van de verkeersveiligheid, etc.) maakt dat het overlijdensonderzoek tot een duidelijker beeld van de overlijdensomstandigheden, de context en de doodsoorzaak moet kunnen leiden, dan uitsluitend de aard van het overlijden.

Herformulering van de artikelen 14.1 en 14.4 om dit mogelijk te maken is daarom aangewezen. Bijvoorbeeld zoals in art. 14.2 dit voor kinderen reeds breder is geformuleerd (“nader onderzoek naar de doodsoorzaak”). Voor volwassenen volstaat mogelijk een formulering, waarbij naast de aard van het overlijden ook de categorie of context van de niet-natuurlijke dood (misdrijf, suicide, ongeval, nalatig medisch handelen) opgehelderd moet kunnen worden.

Art. 17

Om de identiteit van een overledene vast te kunnen stellen is in sommige gevallen tandheelkundige informatie van bijdragend belang. Het is wenselijk om op te nemen dat de (tand)arts ook toestemming (of de plicht) heeft om tandheelkundige gegevens te verstrekken om de vermoedelijke identiteit van een overledene te bevestigen. Dit zou ook op passieve wijze kunnen worden geformuleerd, d.w.z. dat de tandarts kan bevestigen of bevindingen bij de overledene passen bij de tandheelkundige status bij de tandarts.

Art. 25.1

De precieze doodsoorzaak is lang niet altijd met zekerheid vast te stellen, zodat in de eerste zin de formulering “opgave van de vermoedelijke doodsoorzaak” passender is.

Artt. 27.1 en 27.2

Het moment van vaststellen van het overlijden is met regelmaat (dagen of weken) later dan het moment van overlijden. De formulering “na het overlijden” is derhalve in beide artikelen niet adequaat. Iemand die twee weken eerder is overleden zou dan immers al direct begraven kunnen worden, of andersom zou de begrafenis wettelijk gezien nooit

binnen de gestelde termijn meer kunnen plaatsvinden. De formulering “na het vaststellen van het overlijden” is daarom adequater.

Tot slot

In het algemeen is naar mijn oordeel de term ‘schouwarts’ niet of onvoldoende passend. Er kan van alles geschouwd worden, maar in dit geval gaat om een lijkschouw. De reden om af te stappen van de term ‘gemeentelijk lijkschouwer’ ontgaat mij daarom. Hetzelfde geldt voor de term ‘lijk’ overigens, die nog steeds prima de lading dekt en korter is dan ‘lichaam van een overledene’. Geen reden kortom om die term niet meer te bezigen.

Desgewenst graag tot een nadere toelichting bereid.

Leeuwarden, 15 december 2024

Drs. Everhard I. Hofstra
forensisch arts KNMG